

Joseph Haydn

31 maart 1732 – 31 mei 1809

Franz Joseph Haydn werd op 31 maart 1732 geboren in Rohrau, Oostenrijk. Zijn vader was wagenmaker.

In huiselijke kring werd veel gemuseerd. Joseph had een zuiver sopraanstemmetje en al vroeg erkende zijn vader zijn ongewone muzikale talent. Vanaf zijn vijfde jaar kreeg hij een opleiding tot kerkmusicus bij een familielid, Mathias Franck, onderwijzer en leider van de kerkmuziek in Hainburg.

In 1740 werd hij gevraagd om als sopraan in het knapenkoor van de Stephansdom in Wenen te komen zingen. Daar werd hij ondergebracht in een internaat en leerde hij met weinig hulp componeren en klavecimbel en viool spelen. In 1749 kreeg hij de baard in de keel en werd hij weggestuurd om een kwajongensstreek.

Met allerlei baantjes en met behulp van vrienden hield hij zich in leven. Hij musiceerde, gaf muzieklessen, en werkte als begeleider bij de zanglessen van Nicolò Porpora. Haydn speelde orgel en viool, veel in de open lucht. Hij componeerde serenades en strijkkwartetten op bestelling van de plaatselijke adel en gegoede burgerij. Zo wist hij een naam op te bouwen. In 1759 werd Haydn kapelmeester aan het hof van graaf von Morzin in Lukawitz. Hij werd verliefd op de jongste dochter van kapper Keller. Dit meisje wilde echter non worden en Joseph liet zich ompraten door de vader om met zijn dochter Anna Maria te trouwen, die drie jaar ouder dan hem was. Het huwelijk bleef kinderloos en was niet gelukkig.

In 1761 werd de kapel opgeheven wegens bezuiniging. Haydn werd tweede kapelmeester bij vorst Paul Anton Esterházy in Eisenstadt. Na een jaar overleed Paul Anton, maar Haydn bleef in dienst van zijn broer en opvolger Nicolaas. In 1766 werd hij eerste kapelmeester in het nieuw gebouwde slot Esterháza in Hongarije. Het orkest werd uitgebreid van 14 tot 22 man en vormde zich onder zijn leiding tot een van de beste ensembles van die tijd.

Haydn bleef 30 jaren in dienst van de Esterházy's. In deze tijd componeerde hij talrijke symfonieën, opera's, wereldlijke cantates, concerten en menuetten. Hij mocht opdrachten van buiten 't hof aannemen. Langzamerhand werd hij een beroemd man, die aanzienlijke bedragen ontving voor zijn werken. Deze werden door Oostenrijkse en Engelse uitgevers gepubliceerd.

Joseph Haydn

31 maart 1732 – 31 mei 1809

In 1790 stierf vorst Nicolaas. De kapel werd ontbonden en Haydn kreeg een goed pensioen. Joseph vestigde zich in Wenen. Hij werd twee keer in Londen uitgenodigd, het seizoen van 1791-92 en 1794-95. Hij had hier groot succes. Sommige van de symfonieën die hij daar schreef, kregen Engelse bijnamen, zoals "The Clock" en "The Surprise"-symfonie. Op voordracht van de beroemde muziekhistoricus Charles Burney kreeg Haydn een eredoctoraat aan de universiteit van Oxford.

Na zijn tweede reis naar Londen bleef Joseph Haydn in Wenen, waar hij voornamelijk religieuze werken schreef, zoals "Die Schöpfung" en "Die Jahreszeiten".

Haydn heeft les gegeven aan Mozart en Beethoven. Mozart respecteerde Haydn en zij werden echte vrienden. Beethoven dacht er anders over. Hij schreef: "Ik heb wel lessen van Haydn gehad, maar ik heb er niets van opgestoken.

Op 31 mei 1809 stierf Haydn in Wenen, de dag nadat Napoleon de stad binnenviel.

Haydn heeft grote invloed gehad op de muziekgeschiedenis. Hij leefde in een snel veranderende wereld. Tijdens zijn leven brak de Franse Revolutie uit en de Amerikaanse Onafhankelijkheidsoorlog.

Zijn vroegste werken waren nog beïnvloed door de barokstijl, maar Haydn ontwikkelde zich tot klassiek componist. Hij stond aan de basis van de vierdelige symfonie en had ook invloed op de ontwikkeling van de sonatevorm. Hij heeft het strijkkwartet gemoderniseerd.

Haydn schreef 106 symfonieën, 24 pianoconcerten, 24 andere concerten voor verschillende solo-instrumenten met orkest; verder pianomuziek, oratoria, missen, opera's, kerkmuziek, liederen en talrijke strijkkwartetten.

John Smart & Alfred Zappalà